

Scholastyka Baran

Warsztat dydaktyczny i badawczy z zakresu nauk medycznych pracowników i studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Forum Bibliotek Medycznych 3/1 (5), 600-613

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**WARSZTAT DYDAKTYCZNY I BADAWCZY Z ZAKRESU NAUK
MEDYCZNYCH PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW
UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE**

Głównym zadaniem każdej biblioteki akademickiej jest jej udział w procesie kształcenia studentów i wspieranie pracowników naukowych w ich badaniach. Organizowanie warsztatu pracy naukowej, dydaktycznej uczelni poprzez odpowiedni dobór, gromadzenie, fachowe opracowanie oraz udostępnianie zbiorów bibliotecznych, a także działalność dokumentacyjno-informacyjną, umożliwiającą jak najlepszy dostęp do poszukiwanych źródeł naukowych.

Zakres zbiorów bibliotecznych Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie ma charakter uniwersalny i dostosowany jest do potrzeb kształcenia na 49 kierunkach studiów uniwersyteckich. Obejmują one publikacje z dziedzin humanistycznych, społecznych, teologicznych, prawnych, ekonomicznych, przyrodniczych, rolniczych, medycznych, weterynaryjnych, matematycznych, informatycznych oraz technicznych. Historia Biblioteki sięga roku 1950. Od stycznia 2006 r. Biblioteka jest członkiem Ligii Bibliotek Naukowych (LIBER).

Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie (stan na 31.12.2008r.) wynoszą ogółem 928 114 vol. w tym: 705 132 vol. wydawnictw zwartych, 159 741 vol. czasopism, 63 241 jedn. zbiorów specjalnych. Liczba bieżących tytułów czasopism w wersji drukowanej wynosi 1701 tytułów czasopism polskich i 338 tytułów czasopism zagranicznych. Liczba tytułów czasopism zagranicznych (wg listy A to Z) wynosi około 40 000. Wśród tych zbiorów jest około 29 000 vol. książek z nauk medycznych i pokrewnych, 80 tytułów czasopism polskich, które pochodzą z prenumeraty bądź darów oraz 18 tytułów czasopism zagranicznych.

W październiku 2007 r. nastąpiło otwarcie Biblioteki Uniwersyteckiej w nowym gmachu. W nowym budynku Biblioteki zaproponowano nowe rozwiązania i udogodnienia dla jej użytkowników. Biblioteka stała się biblioteką otwartą, przyjazną, oferującą łatwy dostęp do różnorodnych zbiorów, a przede wszystkim biblioteką wspomagającą proces dydaktyczny. Jedną z wielu nowości jakie zostały wprowadzone w nowej Bibliotece jest między innymi wolny dostęp do zbiorów. Zostały one zlokalizowane przede wszystkim w kolekcjach dziedzinowych oraz w obszernej kolekcji dydaktycznej gromadzącej wiele egzemplarzowe podręczniki

i skrypty. W wolnym dostępie ustawiono nie tylko książki, ale również roczniki czasopism. Obecnie wielkość zbiorów ustawiona w tym dostępie stanowi około 35% - 40% zasobu, znajdującego się w budynku Biblioteki. Szczególnym priorytetem jest wspomaganie procesów naukowo-badawczych i edukacyjnych prowadzonych na nowych kierunkach studiów. W sierpniu 2009 r. Biblioteka miała zarejestrowanych 35 869 czytelników.

W 2007 r. na UWM w Olsztynie powstał Wydział Nauk Medycznych jako jeden z 16 wydziałów Uczelni, w którym utworzono dwa kierunki studiów: pielęgniarstwo i kierunek lekarski. Trzeba jednak nadmienić, że pielęgniarstwo jako kierunek istniało już wcześniej (od 2002 r.), na Wydziale Biologii. Pierwsi absolwenci tego kierunku opuścili mury uczelni w 2008 r. Wydział Nauk Medycznych jest jednym z najmłodszych i najszybciej rozwijających się wydziałów UWM. Obecnie kształci się w nim 300 studentów pielęgniarstwa i 80 studentów na kierunku lekarskim, a od 2010 roku zostaną otwarte dwa nowe kierunki studiów: dietetyka i ratownictwo medyczne. Na rok akademicki 2009/2010 przyjęto 80 osób na kierunek lekarski i 230 osób na pielęgniarstwo (studia stacjonarne i niestacjonarne).

Po powołaniu w 2007 r. Wydziału Nauk Medycznych Biblioteka Uniwersytecka zaczęła intensywnie gromadzić wydawnictwa z zakresu medycyny. Nie była to praca od podstaw, ponieważ wcześniej istniał już Wydział Biologii z kierunkiem pielęgniarstwo oraz Wydział Medycyny Weterynaryjnej, który istnieje od roku 1966. W związku z istnieniem tych wydziałów, Biblioteka posiadała również księgozbiór medyczny, który był potrzebny do obsługi procesu dydaktyczno-naukowego na tych wydziałach. Tak więc zbiory z podstawowych nauk medycznych (anatomia człowieka, fizjologia, biochemia, biologia, embriologia, genetyka, immunologia) były gromadzone od momentu utworzenia medycyny weterynaryjnej. Studenci weterynarii, oprócz pozycji dotyczących zagadnień weterynaryjnych korzystali również z księgozbioru medycznego. Należy nadmienić, że np. „Anatomii człowieka” Adama Bochenka Biblioteka posiada około 40 – 50 vol. z każdego tomu; podobnie prezentują się pozostałe pozycje z podstawowych nauk medycznych. Również niektóre czasopisma medyczne, zarówno w formie drukowanej, jak i elektronicznej były zamawiane przez pracowników naukowych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

Z chwilą utworzenia Wydziału Nauk Medycznych Biblioteka jeszcze bardziej zintensyfikowała swoje działania, które miały na celu aktualizację i wzbogacenie księgozbioru medycznego. Rok 2008 był okresem szczególnie wprawie 60-letniej historii Biblioteki. W tym roku jej zbiory powiększyły się o 33 000 vol. książek, w tym 11 000 vol. z zakresu nauk medycznych i pokrewnych. Oprócz zakupu nowych pozycji znaczna część księgozbioru medycznego pochodzi z darów od praktykujących lekarzy. W podobny sposób gromadzone są również wydawnictwa ciągłe. Część czasopism w formie drukowanej Biblioteka otrzymuje w postaci darów od osób prywatnych lub z innych uczelni. Biblioteka Uniwersytecka w ramach „ustnej umowy”

z Biblioteką Uniwersytetu Warszawskiego dostaje czasopisma z zakresu medycyny. BUW otrzymuje je w ramach egzemplarza obowiązkowego, a w związku z tym, że nie gromadzi czasopism o tej tematyce, przekazuje je do Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie. Informację o zbiorach z zakresu nauk medycznych pracownicy i studenci mogą uzyskać korzystając z katalogu komputerowego. Biblioteka posiada katalog komputerowy Aleph, w którym prowadzona jest baza książek i czasopism znajdujących się w zasobach Biblioteki. Obecnie w bazach tych znajduje się około 60% zbiorów bibliotecznych.

Duże znaczenie w zaspokajaniu potrzeb środowiska uczelni ma dostęp do wydawnictw elektronicznych i możliwość korzystania z nich poza biblioteką – z komputerów domowych. Odchodzenie od tradycyjnych wydawnictw na rzecz dokumentów elektronicznych jest coraz bardziej powszechne, a zadaniem Biblioteki jest umożliwienie pracownikom naukowym i studentom UWM korzystanie z jak najlepszego wyboru literatury polskiej i światowej. Dostęp do zagranicznych czasopism elektronicznych jest możliwy dzięki udziałowi Biblioteki w następujących konsorcjach: Blackwell, EBSCO (EIFL Direct), Elsevier (Science Direct), EMERALD, ProQuest, Springer, Wiley. W ramach tych konsorcjów (oprócz EMERALD), Biblioteka ma dostęp on-line do zagranicznych baz czasopism pełnotekstowych z zakresu nauk medycznych i pokrewnych.

W elektronicznych zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie, znajdują się również pełnotekstowe czasopisma medyczne w wolnym dostępie: Free Medical Journals, BioMed Central (ponad 150 tytułów recenzowanych czasopism z zakresu biologii i medycyny), Internet Scientific Publication (zawiera 77 tytułów czasopism medycznych) i Public Library of Science.

Uzupełnieniem zagranicznych elektronicznych baz czasopism pełnotekstowych są zagraniczne i polskie bazy abstraktowe z których chętnie korzystają pracownicy naukowci i studenci zwłaszcza w momencie poszukiwania literatury na określony temat. Z zagranicznych baz abstraktowych, które zawierają w swym zasobie tematykę medyczną Biblioteka oferuje: SCOPUS, BIOSIS, MEDLINE, CAB, natomiast z polskich baz abstraktowych o tej tematyce dostępne są bazy: AGRO, BAZTECH, Polska Bibliografia Lekarska.

Nową formą zbiorów w bibliotece są książki elektroniczne głównie z nauk ścisłych ale również i medycznych. Baza Knovel – Biblioteka UWM wykupiła dostęp do 11 kolekcji tematycznych, między innymi do kolekcji z zakresu nauk medycznych i pokrewnych takich jak: Biochemistry, Biology & Biotechnology, Chemistry & Chemical Engineering, Food Science, Pharmaceuticals, Cosmetics & Toiletries.

Polskie e – książki z zakresu medycyny znajdują się w bazie ibuk.pl. Serwis ten zawiera elektroniczne wersje książek publikowanych przez wiodące polskie wydawnictwa naukowe: PWN, WNT, PZWL, głównie podręczniki dla studentów. Z medycyny i nauk pokrewnych w serwisie ibuk.pl dostępne są 72 tytuły.

Ogółem użytkownicy Biblioteki Uniwersyteckiej mają zapewniony dostęp do 392 książek elektronicznych. Jeden tytuł może być jednocześnie przeglądany przez 5 czytelników.

W doskonaleniu swego warsztatu dydaktycznego i badawczego z zakresu nauk medycznych, studenci i pracownicy UWM w Olsztynie oprócz zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej mają możliwość korzystania ze zbiorów Oddziału GBL w Olsztynie. Biblioteka lekarska w Olsztynie powołana została w 1956 r. Służyła swoimi zbiorami i działalnością informacyjną w zakresie medycyny pracownikom służby zdrowia woj. warmińsko-mazurskiego, oraz wspierała proces dydaktyczno-naukowy na Wydziale Nauk Medycznych. W 2007 r. zbiory biblioteki lekarskiej w Olsztynie liczyły 17 636 vol. książek z zakresu medycyny i nauk pokrewnych, 3 664 vol. czasopism (polskie i zagraniczne) oraz 6022 jednostek zbiorów specjalnych (mikrofisz). Biblioteka prenumerowała 222 tytuły czasopism, w tym 26 zagranicznych. Biblioteka posiadała dostęp on-line do pełnotekstowych baz czasopiśmienniczych takich jak: ABE, Blackwell- Synergy, EFIL-EBSCO, Lippincott@Ovid, ProQuest, Springer Link oraz bardzo ważnych dla środowiska medycznego baz bibliograficznych, MEDLINE i Polskiej Bibliografii Lekarskiej. Obecnie trwają starania Biblioteki UWM o przejęcie tych zbiorów.

Zbiorami z medycyny oraz fizjoterapii i nauk pokrewnych służy również Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego. Placówka ta kształci studentów na kierunkach fizjoterapia i zdrowie publiczne. Księgozbiór Biblioteki z zakresu fizjoterapii i nauk pokrewnych liczy (stan na 15 stycznia 2009 r.) 3 300 vol. Wydawnictwa ciągłe z tego zakresu liczą 38 tytułów, w tym czasopisma zagraniczne - 11 tytułów.

Brak niektórych tytułów czasopism i książek Biblioteka uzupełnia korzystając z wypożyczeń międzybibliotecznych. Obecnie dzięki tej formie, udostępnia się artykuły z czasopism, fragmenty książek lub całe książki.

Podsumowanie

Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego w Olsztynie, stara się w miarę swoich możliwości, zapewnić pracownikom i studentom Uczelni jak najlepszy dostęp do polskiej i światowej literatury naukowej. Priorytetem dla Biblioteki są zwłaszcza nowe kierunki studiów. Obecnie Biblioteka koncentruje się głównie na pozyskiwaniu zbiorów z nauk medycznych i pokrewnych tak, aby w najbliższym czasie zgromadzone zbiory umożliwiły prowadzenie kształcenia studentów na Wydziale Nauk Medycznych.

Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie

(stan na 31.12.2008r.)

ogółem **928 114** vol. w tym :

- 705 132 vol. wydawnictw zwartych;
- 159 741 vol. czasopism;
- 63 241 jedn. zbiorów specjalnych.

Czytelnicy zarejestrowani w bazie: **35 869**

▪ **Liczba bieżących tytułów czasopism w wersji drukowanej:**

- 1 701 tytułów czasopism polskich
- 338 tytułów czasopism zagranicznych

▪ **Liczba tytułów czasopism zagranicznych w wersji elektronicznej:**

- (wg listy A to Z) około 40 000

Zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie (stan na 31.12.2008r.)

Zbiory z zakresu nauk medycznych:

- 29 000 vol. książek z nauk medycznych i pokrewnych;
- 80 tytułów czasopism polskich;
- 18 tytułów czasopism zagranicznych.

Biblioteka Uniwersytecka: Nowy Gmach – Nowe Rozwiązania

Wolny dostęp do zbiorów:

Lokalizacja:

- Kolekcje dziedziczne (głównie księgozbiór prezencyjny);
- Kolekcja dydaktyczna (podręczniki i skrypty).

35% - 40% zasobu, znajdującego się w budynku Biblioteki

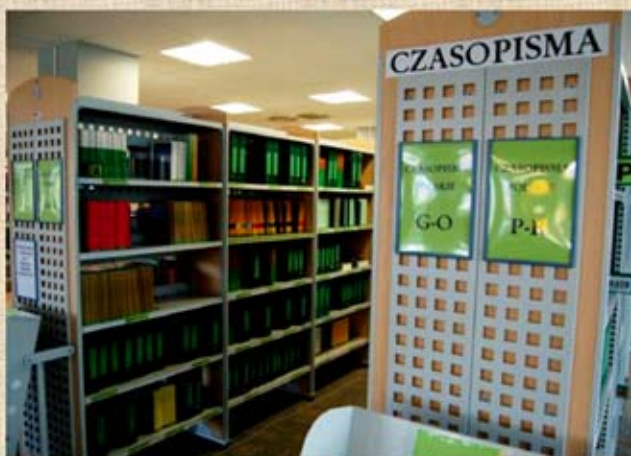
Kolekcja Dydaktyczna

Kolekcja Nauk Przyrodniczo- Technicznych

Kolekcja Nauk Przyrodniczo- Technicznych

2007 r. - powstanie Wydziału Nauk Medycznych UWM

Kierunki: (stan na rok akademicki 2008/2009r.)

- Pielęgniarstwo (300 studentów);
- Lekarski (80 studentów).

Na rok akademicki 2009/2010 przyjęto na:

- Kierunek lekarski – 80 osób;
- Kierunek pielęgniarstwo – 230 osób.

W 2010 r. dwa nowe kierunki studiów:

- dietetyka;
- ratownictwo medyczne.

Udział Biblioteki w konsorcjach

- Blackwell,
- EBSCO (EIFL Direct),
- Elsevier (Science Direct),
- EMERALD ,
- ProQuest,
- Springer,
- Wiley.

Pełnotekstowe czasopisma medyczne w wolnym dostępie (on-line):

- **Free Medical Journals,**
- **BioMed Central** (ponad 150 tytułów recenzowanych czasopism z zakresu biologii i medycyny),
- **Internet Scientific Publication** (zawiera 77 tytułów czasopism medycznych),
- **Public Library of Science.**

Bazy abstraktowe:

- polskie:
 - AGRO,
 - BAZTECH,
 - Polska Bibliografia Lekarska
- zagraniczne:
 - SCOPUS,
 - BIOSIS,
 - MEDLINE,
 - CAB

Książki elektroniczne:

- **Knovel**

dostęp do 11 kolekcji tematycznych (w tym z zakresu nauk medycznych i pokrewnych np.:

- Biochemistry, Biology & Biotechnology,
- Chemistry & Chemical Engineering,
- Food Science,
- Pharmaceuticals, Cosmetics & Toiletries)

- **Ibuk.pl**

- Dostęp do 392 książek elektronicznych;
w tym 72 z medycyny i nauk pokrewnych.

Oddział GBL w Olsztynie:

Zbiory (stan w 2007 r.):

- 17636 vol. książek;
- 3664 vol. czasopism (polskie i zagraniczne);
- 6022 jednostek zbiorów specjalnych (mikrofisz).

Biblioteka prenumerowała 222 tytuły czasopism
(w tym 26 zagranicznych)

- dostęp on-line do pełnotekstowych baz czasopiśmienniczych
 - ABE,
 - Blackwell- Synergy,
 - EFIL-EBSCO,
 - Lippincott@Ovid,
 - ProQuest,
 - Springer Link,
 - MEDLINE,
 - Polskiej Bibliografii Lekarskiej.

Olsztyńska Szkoła Wyższa im. Józefa Rusieckiego

Kierunki:

- Fizykoterapia
- Zdrowie publiczne

Księgozbiór (stan na 15 stycznia 2009 r.) **3 300 vol.**

Wydawnictwa ciągle liczą **38 tytułów**, w tym
czasopisma zagraniczne 11 tytułów.

